

Programmadecreet bij begrotingsopmaak 2021

*Advies over het voorontwerp van programmadecreet
houdende bepalingen tot begeleiding van de begroting
2021*

Vlaamse Onderwijsraad
Koning Albert II-laan 37
BE-1030 Brussel
T +32 2 219 42 99

www.vlor.be
info@vlor.be

Wijs beleid door overleg

Advies op vraag van Matthias Diependaele, Vlaams minister van Financiën en Begroting, Wonen en Onroerend Erfgoed op 9/10/2020

Uitgebracht door de Algemene Raad op 22 oktober 2020 met eenparigheid van stemmen

Voorbereiding: werkgroep Beleidsnota-Programmadecreet op 15 oktober 2020 onder voorzitterschap van Mia Douterlungne

Dossierbeheerder: Filip De Bruyne

1 Situering

De Vlor ontving op 9 oktober de vraag van Vlaams minister Financiën en Begroting Matthias Diependaele om een spoedadvies uit te brengen over het voorontwerp van programmadecreet houdende bepalingen tot begeleiding van de begroting 2021.

Het advies beperkt zich tot de artikels waarover de Vlor opmerkingen geformuleerd heeft. Daarnaast verstrekt de Vlor geen advies over personeelsaangelegenheden conform art. 73 van het decreet betreffende participatie op school en de Vlaamse Onderwijsraad (2 april 2004). Bijgevolg heeft de raad geen advies geformuleerd over de artikels in afdeling 14 van het voorontwerp van programmadecreet.

2 Verhoging financiering studierichtingen hogescholen en verplaatsen van de opleiding 'Bachelor in de toegepaste informatica' (afdeling 1 tot 4)

In afdelingen 1 tot 4 van het ontwerpdecreet voegt de Vlaamse Regering een opstap van 8 miljoen euro toe aan de financiering van de hogescholen (VOWprof). De verhoging van de puntengewichten van de studiegebieden Industriële wetenschappen en technologie (IWT) en Handelswetenschappen en bedrijfskunde (HWBK), bepaald in het programmadecreet bij begrotingsaanpassing 2020, wordt verder doorgetrokken naar 2021. Daarnaast verplaatst de Vlaamse Regering de opleiding 'bachelor in de toegepaste informatica' van het studiegebied HWBK naar IWT, waardoor ook het puntengewicht van deze opleiding stijgt van 1,01 naar 1,25. Tot slot kent de Vlaamse Regering de onderwijsbevoegdheid toe aan Odisee om deze opleiding aan te bieden in het studiegebied IWT in de vestiging Brussel-Hoofdstad. De Vlaamse Regering geeft hiermee uitvoering aan de plannen die eerder geschetst werden in de conceptnota 'Onderwijsbelastingseenheden van de hogescholen'.

De Vlor is tevreden met de verduidelijking dat het om bijkomende middelen gaat en dat het groepspad geëxpliciteerd wordt tot 2024. De Vlor blijft evenwel bezorgd om mogelijke gevolgen zoals die eerder geuit werden in zijn advies over de conceptnota¹:

- Ook na het verschuiven van de opleiding 'bachelor in de toegepaste informatica' blijft de disproportionaliteit tussen de studiegebieden IWT en HWBK nog steeds bestaan. De noden in het studiegebied HWBK blijven even hoog;
- Hoewel het verschuiven van de opleiding tussen twee studiegebieden in dit concreet geval wel een oplossing biedt, blijft voorzichtigheid geboden. De Vlaamse Regering moet er zich bewust van zijn dat dit een onbedoelde impact kan hebben op onderwijsbevoegdheden en dat dit een precedent kan vormen voor gelijkaardige ad-hoc vragen in de toekomst. De Vlor vraagt daarom dat dergelijke verschuivingen in de toekomst voorafgegaan worden door een degelijk debat.

¹ Vlaamse Onderwijsraad, Raad Hoger Onderwijs. [Advies over de conceptnota 'Onderwijsbelastingseenheden van de hogescholen: evaluatie en groepspad in meerjarig perspectief'](#), 8 september 2020.

- In de memorie van toelichting wordt net zoals in de conceptnota verwezen naar een evaluatie van het groeipad bij de opmaak van de begroting in 2023, onder andere op basis van het OESO-project “Resources in higher education”. De Vlor wijst erop dat eventuele aftoppingen aan het groeipad ertoe zullen leiden dat de instellingen moeten voorzien in financiële buffers. De instellingen moeten erop kunnen rekenen dat het groeipad effectief wordt gerealiseerd om op een goede manier beleid te maken.

3 Overslaan groeipad universiteiten en hogescholen en overslaan klik universiteiten (afdeling 5 en 6)

In afdeling 6 van het ontwerpdecreet bepaalt de Vlaamse Regering dat er in 2021 geen klik wordt uitgevoerd voor de variabele onderwijsdelen VOWac en VOWun van de werkingsuitkering voor hogescholen en universiteiten.

In combinatie met het milderen van de groeipaden (afdeling 5) heeft dit een aanzienlijke impact op de werking van de universiteiten. De Vlor vreest dat deze besparingsmaatregel de onderwijskwaliteit verder onder druk zet en dat het universiteiten voor de keuze plaatst of ze hun diensten moeten inperken. De Vlaamse Regering neemt hiermee het risico dat studenten minder goed begeleid kunnen worden en dat de werkdruk bij het personeel verder stijgt.

4 Besparen op pedagogische begeleidingsdiensten (afdeling 12)

De Vlor betreft ten eerste de besparing op de aanvullende middelen voor de pedagogische begeleidingsdiensten (afdeling 12 in het ontwerpdecreet). Na de generieke en recurrente besparing van 6% op de werkingsmiddelen van de pedagogische begeleidingsdiensten vanaf de begroting 2020 wordt nog eens bijkomend een punctuele besparing van 65% doorgevoerd op de aanvullende middelen in 2021. De aanvullende middelen worden zelfs volledig geschrapt vanaf begroting 2022.

De Vlaamse Regering legt daarbij het rapport van de commissie Monard² naast zich neer, waarin gepleit werd om minstens de omkadering te behouden zoals die was in 2019. In dat rapport werd al aangegeven dat de financiering van de begeleidingsdiensten onvoldoende was om alle decretaal opgelegde taken te kunnen uitvoeren.

De Vlaamse Regering geeft geen inzicht op de criteria die ze hanteert om deze besparingen vast te leggen. De Vlor kan zo enkel vaststellen dat de financiering van de pedagogische begeleidingsdiensten fors afgebouwd wordt terwijl de decretaal vastgelegde taken voor die diensten ongewijzigd blijven.

Deze besparing is zonder meer een kaakslag voor de personeelsleden van de pedagogische begeleidingsdiensten. Net in deze periode waarin zij snel schakelen en ingezet worden waar nodig om leraren te ondersteunen bij de overgang naar digitale leeromgevingen en afstandsleren worden hun vleugels geknipt. Veel leraren konden de voorbije periode ‘vanop de klasvloer’ zien

² Commissie Monard, [Evaluatie van de pedagogische begeleidingsdiensten en de permanente ondersteuningscellen](#), 1 maart 2019.

hoe belangrijk en veelzijdig het werk van de pedagogische begeleidingsdiensten is. Helaas mist de Vlaamse Regering dit perspectief.

De resterende aanvullende middelen in 2021 worden voor 60% 'gekleurd' en moeten specifiek ingezet worden voor de begeleiding van leerkrachten bij de remediëring van leerlingen in de klas. De Vlor erkent dat er nu voldoende aandacht moet gaan naar remediëring van leerlingen, en dat dit ook in de klas moet kunnen gebeuren.

Toch vindt de Vlor het kleuren van de middelen niet het beste instrument om dit te bereiken. Het creëert bijkomende planlast en verhoogt het risico dat de beperkte middelen versnipperd worden. Zo ontstaan er restbedragen in de middelen die onvoldoende zijn om nog ingezet te kunnen worden. De bestaande begeleidingsplannen van de pedagogische begeleidingsdiensten en de daaraan gekoppelde verantwoordingsmechanismen bieden voldoende garantie dat de diensten deze middelen zullen aanwenden voor remediëring van leerlingen in de klas.

5 Nieuwe rechtsgrond voor ad-hoc subsidies schoolinfrastructuur (afdeling 13)

De Vlor vraagt zich af of het creëren van deze bijkomende rechtsgrond nodig is. AGION beschikt tenslotte over een voldoende decretale basis om subsidies toe te kennen voor nieuwe investeringsnoden.

Uit de voorliggende tekst in afdeling 13 van het ontwerpdecreet kan de raad ook niet afleiden of er bijkomende middelen in de begroting worden toegekend voor deze investeringsnoden. Als het beoogde doel van artikel 71 eruit bestaat om een deel van de huidig ingeschreven investeringskredieten in de begroting aan te wenden om thematische oproepen naar scholen te plaatsen, dan wenst de Vlor toch te waarschuwen dat hiermee inefficiëntie in de hand gewerkt wordt. Zo wordt immers het budget verminderd waarmee nieuwbouw- en lange termijnprojecten kunnen gefinancierd en gesubsidieerd worden. Deze projecten slagen er net in om vaak tegelijkertijd meerdere doelen te bereiken op het vlak van multifunctionaliteit van scholen, energierationalisatie, klimaatneutraliteit, capaciteit, enz.

Mia Douterlungne
administrateur-generaal

Ann Verreth
algemeen voorzitter